

การดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพ: ประสบการณ์ชีวิตของผู้ดูแลผู้สูงอายุโดยครอบครัวในเขตพื้นที่ชนบท

CARING FOR OLDER ADULTS WITH DISABILITY:

LIVED EXPERIENCE OF FAMILY CAREGIVERS IN RURAL THAILAND

ปานฉัตร ทิพย์สุข 5438818 PRPG / M

ศศ.ม. (พหุวิทยาเชิงประชากรและสังคม)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปราโมทย์ ประสาทกุล, Ph.D., ชาย โพธิ์ธิดา, Ph.D.,
JENNIFER M. KINNY, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้ระเบียบวิธีทางปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological approach) นี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อทำความเข้าใจประสบการณ์ชีวิตของการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพในครอบครัวที่อยู่ในหมู่บ้านเขตชนบท จังหวัดกาญจนบุรี และวัตถุประสงค์รองเพื่อศึกษาว่าผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวมีความรู้สึกอย่างไรและอะไรเป็นเหตุผลหลักที่ต้องทำหน้าที่นั้น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 10 ราย คือ บุคคลในครอบครัวที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในใจของผู้ที่กำลังมีประสบการณ์นั้นๆ การวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) โดยปราศจากอคติของผู้วิจัย ใช้เพื่อตอบวัตถุประสงค์รอง

ผลการศึกษา พบว่า ความรู้สึกของการเป็นผู้ดูแลสูงอายุทุพพลภาพ คือ 1) วิถีชีวิตเปลี่ยนไป 2) ทุกข์ทนอยู่คนเดียว 3) ทุกข์ซ้ำทุกข์ซ้อน 4) หมดพลังใจ และ 5) ต้องการอิสรภาพ เหตุผลที่ผู้ดูแลผู้สูงอายุยังทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุทุพพลภาพต่อไป คือ 6) สงสาร 7) ความรับผิดชอบทางจริยธรรม 8) พันธะสัญญา และ 9) ความเชื่อในเรื่องของกฎแห่งกรรม นอกจากนี้ ยังพบว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดีจะทำให้ผู้สูงอายุทุพพลภาพได้รับการดูแลอย่างตามมีตามเกิด คนในชุมชนมีทัศนคติเชิงลบเกี่ยวกับการเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุและการทำหน้าที่ดูแลผู้สูงอายุ ผู้ดูแลผู้สูงอายุและผู้สูงอายุทุพพลภาพได้ละทิ้งการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการสนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนมาตรการช่วยเหลือครอบครัวที่มีผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุให้มีความเป็นอยู่ที่ดี รมรงค์ให้ครอบครัวมีสัมพันธ์ภาพที่ดี ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต คือ ทำการศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้ ในพื้นที่ที่อยู่ในเขตเมือง และเขตภูมิภาคอื่นๆ

คำสำคัญ : ผู้ดูแลผู้สูงอายุ / การดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว / ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้